

## ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ – ΕΡΓΑΣΙΑΣ

### Στοιχεία εκπαιδευτικού

Όνοματεπώνυμο: Γρέντζιου Μαγδαληνή

Ειδικότητα: φιλόλογος

E-mail: [gmagda@sch.gr](mailto:gmagda@sch.gr)

### A. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

**Τίτλος μαθήματος:** «Η αρχαία Επίδαμνος μήλον της έριδος στα πλαίσια της αποικιοκρατίας και των συμμαχιών»

➤ **Σύνοψη:** Η αντιπαράθεση του αρχαίου κόσμου στα πλαίσια της αποικιοκρατίας και η σύγκρουση των συμφερόντων μεγάλων πόλεων-κρατών οδήγησε σε πολιτικούς χειρισμούς διαπλοκής, ενέπλεξε και διαμόρφωσε τις ήδη υπάρχουσες ισχυρές συμμαχίες. Με αφορμή τη σύγκρουση Κέρκυρας-Κορίνθου για την αποικία της Επιδάμνου η εμπλοκή όλου του τότε ελληνικού κόσμου στον Πελοποννησιακό Πόλεμο ήταν θέμα χρόνου. Ο Θουκυδίδης καταγράφει το πολιτικό σκηνικό και αποδεικνύει τη διαχρονικότητα της συγγραφής του.

- **Σκεπτικό της δραστηριότητας:** Οι συλλεγόμενες πληροφορίες από ηλεκτρονικές πηγές και οι ασκήσεις με τη βοήθεια των ΤΠΕ αποκαλύπτουν σταδιακά και με έναν ελκυστικό τρόπο απόκτησης της γνώσης την αιτιώδη σχέση ανάμεσα στα δύο μεγάλα θέματα που εξετάζονται: τον αποικισμό και τις συμμαχίες στην αρχαία Ελλάδα. Παράλληλα διεισδύουν στον επιστημονικό τρόπο γραφής της ιστορίας εξετάζοντας τα δομικά στοιχεία του και αιτιολογούν τη θέση του Θουκυδίδη στο σύγχρονο πολιτικό τρόπο σκέψης.
- **Προστιθέμενη αξία:** Προωθείται η διερευνητική μάθηση, η συνεργασία, η ομαδικότητα, η απόκτηση δεξιοτήτων επεξεργασίας ηλεκτρονικών πηγών και η αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ΤΠΕ στη διαδικασία μάθησης. Βασικός άξονας είναι η αναζήτηση, επιλογή, ταξινόμηση και ανάλυση υλικού από ηλεκτρονικές πηγές και η σύνθεση του σε νέα αφαιρετική μορφή με ασκήσεις λογισμικού, επεξεργαστή κειμένου και Excel, ώστε να αποκαλυφθούν τα δομικά του στοιχεία.
- **Τάξη που προορίζεται:** Α' Λυκείου
- **Χρόνος που απαιτείται:** 4-6 διδακτικές ώρες
- **Σύνδεση με το πρόγραμμα σπουδών:** Θουκυδίδου Ιστορία: Βιβλίο 1. Κεφάλαιο 25, 27, 28. Η ενότητα συνδέεται επίσης με τον Β' Αποικισμό (8<sup>ος</sup> –6<sup>ος</sup> αι. π.Χ) και φωτίζει το πολιτικό παρασκήνιο του Πελοποννησιακού Πολέμου (431-404 π.Χ.) από την Ιστορία του αρχαίου κόσμου της Α' Λυκείου.
- **Εργαλεία για την προετοιμασία του δασκάλου:** Ο εκπαιδευτικός οργανώνει το μάθημα σε αίθουσα με υπολογιστές ή το εργαστήριο πληροφορικής. Εκ των προτέρων γίνεται έλεγχος της πρόσβασης στο διαδίκτυο, εγκατάσταση του λογισμικού Inspiration και δημιουργία φακέλου με τα συνοδευτικά αρχεία και φύλλα εργασίας. Ανάλογα με τις δεξιότητες των μαθητών στη χρήση του Η/Υ χωρίζει τις ομάδες, ώστε σε κάθε μία να υπάρχει τουλάχιστον ένας χειριστής του υπολογιστή με ικανότητα στην πληκτρολόγηση.
- **Προετοιμασία των μαθητών:** Οι μαθητές προαπαιτείται να έχουν συνολική εικόνα των κεφαλαίων 24-28, των εισαγωγικών του βιβλίου για το έργο του Θουκυδίδη και των αντίστοιχων ενοτήτων του βιβλίου της Ιστορίας. Έχει προηγηθεί επανάληψη στην τάξη και

προσωπική μελέτη στο σπίτι. Απαραίτητη για όλες τις ομάδες είναι η χρήση του Η/Υ στον επεξεργαστή κειμένου και βασικές γνώσεις πλοήγησης στο Διαδίκτυο. Το Power Point, το Excel και η χρήση του λογισμικού Inspiration θα χρειαστούν σε συγκεκριμένα φύλλα εργασίας.

- **Πρόσθετοι πόροι, υλικά και εξοπλισμός:** ειδική τάξη με υπολογιστές και πρόσβαση στο διαδίκτυο /φύλλα εργασίας με οδηγίες και ιστοσελίδες / ηλεκτρονικός φάκελος με αρχεία προς επεξεργασία / λογισμικό
- **Κοινωνική εννοχήστρωση της τάξης:** οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τριών ατόμων. Αναλαμβάνουν ρόλους συντονιστή, γραμματέα και χειριστή P/C. Ο συντονιστής μπορεί να συνεργάζεται και με τις άλλες ομάδες ή να ζητά τη βοήθεια του καθηγητή. Ο καθηγητής ελέγχει την πρόοδο της κάθε ομάδας και σε περίπτωση κωλύματος ρυθμίζει την πορεία της εργασίας τους ανάλογα με το υπόλοιπο του χρόνου.

## **B. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ**

1. **Σκοπός διδασκαλίας :** Γενικότερα οι μαθητές επιδιώκεται:
  - 1.1. να καλλιεργήσουν την ιστορική και πολιτική τους συνείδηση και σκέψη και να κατανοήσουν τη σχέση της ιστοριογραφίας με την πολιτική.
  - 1.2. να αποκτήσουν την πεποίθηση ότι ο σύγχρονος κόσμος είναι συνέχεια του παρελθόντος και ότι διέπεται από τις ίδιες αρχές ανθρώπινης συμπεριφοράς.
  - 1.3. να αξιολογήσουν την προσπάθεια ενός ιστοριογράφου για καταγραφή των γεγονότων με ακρίβεια, επιστημονισμό και αμεροληψία.
  - 1.4. να επισημάνουν δομικά χαρακτηριστικά γραφής που συνιστούν το ιδιαίτερο συγγραφικό ύφος ενός ιστοριογράφου.
2. **Διδακτικοί στόχοι:** Κατά τη διάρκεια διεκπεραίωσης της ενότητας οι μαθητές :
  - 2.1. συγκεντρώνουν πληροφορίες για το Β' Αποικισμό και την Αθηναϊκή και Πελοποννησιακή Συμμαχία και αναλύουν τη δυναμική των πολιτικών σχέσεων πόλεων-κρατών με βάση τις συμμαχίες.
  - 2.2. αντλούν υλικό από διαδραστικούς χάρτες που λειτουργούν ως βοηθητικό εργαλείο στην κατανόηση των σχέσεων των κρατών και τη διαμόρφωση εξωτερικής πολιτικής.
  - 2.3. αναλύουν τις διπλωματικές κινήσεις της Κορίνθου και της Κέρκυρας όσον αφορά στις επιπτώσεις που έχουν στον πολιτικό χάρτη των συμμαχιών.
  - 2.4. κρίνουν τους χειρισμούς και επιχειρηματολογούν υπέρ της πολιτικής των συμμαχιών ή της πολιτικής ουδετερότητας με βάση τα αποτελέσματα των κινήσεων των δύο αντιπάλων.
  - 2.5. συνειδητοποιήσουν τη διαχρονικότητα των σκοπιμοτήτων που πυροδοτούν διενέξεις και συγκρούσεις μέσα από πηγές που παρουσιάζουν πολιτική σκέψη.
  - 2.6. επεξεργάζονται τα μορφολογικά στοιχεία και κατανοούν τη δομή του αρχαίου κειμένου.
  - 2.7. κατανοούν και ερμηνεύουν το αρχαίο κείμενο εν γένει.
  - 2.8. μελετούν την τυπολογία αφήγησης του Θουκυδίδη και εκφράζουν την άποψή τους για την επιρροή του στη νεότερη και σύγχρονη πολιτική σκέψη.
3. **Ειδικοί στόχοι της Ενότητας:** Μετά το πέρας της διδασκαλίας οι μαθητές αναμένεται να είναι σε θέση να:
  - 3.1. προσεγγίζουν το αρχαίο κείμενο ερμηνευτικά ως πηγή πληροφοριών και απόκτησης ιστορικών γνώσεων.
  - 3.2. ανιχνεύουν μέσα από εκφραστικούς τρόπους και μορφολογικά στοιχεία του κειμένου την πρόθεση του συγγραφέα και το ύφος της αφήγησης.

- 3.3. ξεχωρίζουν τα αίτια από τις αφορμές και να αναλύουν πολιτικές σκοπιμότητες με βάση τα αποτελέσματα των ενεργειών, τον οικονομικό παράγοντα και την αλλαγή πολιτικής γραμμής στις συμμαχίες.
- 3.4. χρησιμοποιούν έγκυρες επιστημονικές ιστοσελίδες για ανεύρεση πληροφοριών και πηγές αρχαίων συγγραφέων.
- 3.5. συλλέγουν, ταξινομούν, αναλύουν και να ανασυνθέτουν υλικό προς επεξεργασία.
- 3.6. χρησιμοποιούν ως βοηθητικά εργαλεία ειδικά λογισμικά ανάλυσης και σύνθεσης της σκέψης.

#### **1. Αναπτυσσόμενες ικανότητες:**

- 1.1. Επικοινωνίας και συνεργασίας
- 1.2. Κατανόησης γραπτών κειμένων
- 1.3. Διαχείρισης πληροφοριών και δεδομένων
- 1.4. Αξιολόγησης και κριτικής σκέψης
- 1.5. Αφαιρετικής ικανότητας

#### **2. Ανάλυση ως προς τη δυσκολία:**

Σε κάθε ομάδα θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένας μαθητής με επαρκή δεξιότητα στη χρήση του Η/Υ, ώστε να μην παρακωλύεται η πρόοδος των δραστηριοτήτων τουλάχιστον ως προς το πρακτικό μέρος. Τα φύλλα εργασίας είναι κλιμακούμενης δυσκολίας ώστε να ενεργοποιηθούν οι μαθητές στο σύνολο τους. Τα δύο πρώτα καλύπτουν την ύλη της Ιστορίας σε μια σχέση επιβεβαίωσης πληροφοριών από το κείμενο. Συλλέγουν κυρίως υλικό και προχωρούν σε ασκήσεις που έχουν ήδη υποστεί μια αρχική επεξεργασία από τον καθηγητή. Το τρίτο φύλλο απαιτεί ανεπτυγμένη κριτική ικανότητα, ενώ τα δύο τελευταία εστιάζουν αποκλειστικά στα αρχαία κείμενα και απαιτούν ικανότητα ανάλυσης, επεξεργασίας υλικού με εξειδικευμένη ορολογία και ικανότητα παραγωγής λόγου.

### **Γ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ – ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**

Με την είσοδο των μαθητών στο εργαστήριο δίδεται από τον εκπαιδευτικό και το φύλλο εργασίας που αντιστοιχεί σε κάθε ομάδα. Οι μαθητές μπορούν να καταγράψουν τις σημειώσεις τους χειρόγραφα ή ηλεκτρονικά. Κάποιες δραστηριότητες επεξεργάζονται στον Η/Υ.

Στόχος της Α ομάδας είναι να συγκεντρώσει στοιχεία για το Β' Αποικισμό μέσα από την ιστοσελίδα του ΙΜΕ και δύο συνοδευτικά αρχεία. Παράλληλα συγκρίνει και συμπληρώνει τις πληροφορίες που συλλέγει με στοιχεία από το κεφάλαιο 25 των Ιστοριών του Θουκυδίδη. Στο τέλος, με τη χρήση του λογισμικού Inspiration, αναπαριστά σχηματικά τους βασικούς άξονες του Β' Αποικισμού σε έναν εννοιολογικό χάρτη σύνδεσης εννοιών και συμπληρώνει σύντομα σχόλια που κατά την κρίση του αφορούν στις πιο σημαντικές πληροφορίες.

Η ομάδα Β από την ιστοσελίδα της Wikipedia σχηματίζει έναν εποπτικό πίνακα του Β' Αποικισμού. Με τη βοήθεια διαδραστικών χαρτών από το Βρετανικό Μουσείο και το Πανεπιστήμιο του Oregon μελετά τη σταδιακή επέκταση των αποικιών σε κάθε περιοχή σε συσχετισμό με τα αίτια. Ένα απλό γράφημα στο Excel συγκρίνει το βαθμό εξάπλωσης. Τελικός στόχος της ομάδας είναι να εξηγήσει το ενδιαφέρον της Κορίνθου για την Επίδαμνο με κατευθυνόμενες ερωτήσεις και να κατανοήσει πως ο αποικισμός είναι αφορμή για τη διαμόρφωση συμμαχιών.

Η ομάδα Γ αρχικά συγκεντρώνει πληροφορίες για την Πελοποννησιακή, την Αθηναϊκή Συμμαχία και την Κόρινθο ειδικότερα, με τη χρήση των ιστοσελίδων του Εκήβολου, του ΙΜΕ και του Μικρού Απόπλου. Κατόπιν απαντούν σε ερωτήσεις που ελέγχουν την κριτική τους σκέψη και την ικανότητα κατανόησης στην εξέταση των διπλωματικών κινήσεων και τη θέση της Κορίνθου και της Κέρκυρας στη δυναμική των συμμαχιών αυτών. Στο τέλος, σε ένα χάρτη mind-map του λογισμικού Inspiration που εξετάζει τις ικανότητες σκέψης, αποτυπώνουν σε ένα σχεδιάγραμμα διακλαδώσεων από τα κεφάλαια 27, 28 τις κινήσεις των δύο αντιπάλων σε μορφή δράσης-

ανάδρασης. Παράλληλα διατυπώνουν αξιολογικές κρίσεις για τα βαθύτερα κίνητρα των ενεργειών αυτών με την εισαγωγή σχολίων σε κάθε πλαίσιο.

Η επόμενη ομάδα Δ μελετάει τους εκφραστικούς τρόπους και το ύφος συγγραφής των κεφαλαίων 25 και 27 με τη βοήθεια ασκήσεων στον επεξεργαστή κειμένου. Διακρίνει επιπλέον στοιχεία της τυπολογίας αφήγησης του Θουκυδίδη από την ιστοσελίδα του Κόμβου και δύο συνοδευτικών αρχείων. Στόχος του φύλλου εργασίας είναι η κατανόηση της δομής, την οποία και καταγράφει στην τελική δραστηριότητα.

Η τελευταία ομάδα Ε επεξεργάζεται το σχήμα των λεκτικών αντιθέσεων στο κεφ. 28 από την τυπολογία αφήγησης του Θουκυδίδη στον Κόμβο. Στη συνέχεια εξετάζει τη διαχρονικότητα του επιστημονισμού του σε μια σύγκριση με τον Hobbes με βάση το κείμενο και τις σύγχρονες διδασκαλίες για τις διεθνείς διακρατικές σχέσεις. Τα συμπεράσματα τους τα καταγράφουν σε ένα κείμενο 120 λέξεων. Τελικός στόχος η συνοπτική παρουσίαση του Θουκυδίδη ως ιστοριογράφου με διαχρονικό έργο σε Power Point.

Το τελευταίο δίωρο γίνεται η παρουσίαση των δραστηριοτήτων κάθε ομάδας. Ακολουθεί συζήτηση, ανάλυση, σύγκριση και σύνθεση των αποτελεσμάτων κάθε δραστηριότητας. Ο εκπαιδευτικός αξιολογεί την τελική παρουσίαση της κάθε ομάδας, το επιπρόσθετο υλικό που παρήγαγαν και τη συμπεριφορά τους, την αλληλεπίδραση και τη συμμετοχή τους στη συνεργατική μάθηση. Στο τέλος οι μαθητές συμπληρώνουν φύλλο αξιολόγησης προς διόρθωση και ανατροφοδότηση της διαδικασίας.

**Επέκταση της δραστηριότητας :** δίδεται στους μαθητές ένα φύλλο εργασίας με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών κλειστού τύπου επάνω στα συμπεράσματα της συγκεντρωτικής εργασίας.

#### **Συνοδευτικά αρχεία σεναρίου:**

- ✓ mind map Β αποκρισμός
- ✓ mind map Συμμαχίες
- ✓ Αρχαία μνημεία στη Μαύρη Θάλασσα
- ✓ Τα όρια του Ελληνισμού
- ✓ Θουκυδίδη και σύγχρονες Διεθνείς Σχέσεις
- ✓ Φύλλο εργασίας
- ✓ Φύλλο αξιολόγησης

#### **Δικτυακή Βιβλιογραφία**

- ✓ <http://www.ime.gr/chronos/04/gr/politics/index.html>
- ✓ <http://el.wikipedia.org/wiki/>
- ✓ <http://mappinghistory.uoregon.edu/english/EU/EU05-03.html>
- ✓ [http://www.ancientgreece.co.uk/geography/explore/exp\\_set.html](http://www.ancientgreece.co.uk/geography/explore/exp_set.html)
- ✓ [http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index\\_400.html](http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index_400.html)
- ✓ <http://www.ekivolos.gr/arxaia%20sparti.htm>
- ✓ <http://www.mikrosapoplous.gr/thucy/>
- ✓ [http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient\\_greek/tools/corpora/anthology/](http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/)
- ✓ [http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index\\_400.html](http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index_400.html)
- ✓ [http://www.komvos.edu.gr/endoglwssiki/systematiko/protaseis/protaseis/tselik\\_Thoukid/1.htm](http://www.komvos.edu.gr/endoglwssiki/systematiko/protaseis/protaseis/tselik_Thoukid/1.htm)
- ✓ <http://www.ekivolos.gr/afieroma%20ston%20Thykididi.htm>

## ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

### ΟΜΑΔΑ Α : (Θουκ. Ιστοριών 1, κεφ. 25 / Ιστορία του αρχ. κόσμου Αποικισμός)

Στόχος της ομάδας σας είναι να συγκεντρώσετε στοιχεία για το Β' αποικισμό μέσα από την πλοήγηση στο Διαδίκτυο. Παράλληλα συγκρίνετε και συμπληρώνετε τις πληροφορίες που συλλέγετε με στοιχεία από το κεφάλαιο 25 των Ιστοριών του Θουκυδίδη. Στο τέλος, με τη χρήση του λογισμικού Inspiration, αναπαριστάτε σχηματικά τη δομή του Β' Αποικισμού σε έναν εννοιολογικό χάρτη και συμπληρώνετε σχόλια αναφέροντας τις πιο σημαντικές πληροφορίες. Η καταγραφή των σημειώσεων σας μπορεί να γίνει σε ένα νέο έγγραφο του Word.

#### ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

##### 1. Εισέρχεστε στην ιστοσελίδα:

<http://www.ime.gr/chronos/04/gr/politics/index.html> και κάνετε κλικ στον δεσμό του αποικισμού. Μελετάτε το σχετικό παράθεμα και απαντάτε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιες ήταν οι περιοχές ίδρυσης των αποικιών;
- Στο κάτω μέρος της ιστοσελίδας ανοίγετε την βιβλιογραφία και διαβάζετε από τις Ηροδότου Ιστορίες τα παραθέματα: *Ιστορίαί 1. 163, Ιστορίαί 2. 152, , Ιστορίαί 2. 178. 179*: ποιες ελληνικές μητροπόλεις και αποικίες διακρίνετε σύμφωνα με τις μαρτυρίες του ιστορικού;
- Ανοίγετε τον δεσμό επάνω στο χάρτη και συγκρίνετε τα στοιχεία των ερευνών σας με τις πληροφορίες που σας παρέχει.
- Πως σκιαγραφούνται οι σχέσεις των αποίκων με τους αυτόχθονες;
- Ποια ήταν η κυριότερη οικονομική δραστηριότητα των αποίκων και με ποια εφεύρεση σχετίζεται;

##### 2. Με τη χρήση του παρακάτω υπερδεσμού διαβάζετε από την Εφημερίδα Βήμα το σχετικό άρθρο της Μαίρης Παπαγιαννίδου για το βιβλίο του Ιταλού Βαλέριου Μανφρέντι: οι Έλληνες της Δύσης.

- Πότε ξεκινάει ο ελληνικός αποικισμός στη Δύση;
- Ποιοι είναι οι πρώτοι Έλληνες αποικιστές;
- Να καταγράψετε όλες τις ελληνικές αποικίες που αναφέρονται στην ενότητα «ο σκύφος της Πιθηκούσας».
- Ποια στοιχεία υποδηλώνουν το πολιτιστικό επίπεδο των αποίκων;
- Το άρθρο παρουσιάζει δύο συμπεράσματα του Μανφρέντι για τις διαφορές στο χαρακτήρα των αποίκων και τους Έλληνες των μητροπολιτικών κέντρων. Ποιες αντιστοιχίες διαπιστώνετε στη σχέση Κερκυραίων - Κορινθίων; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας παραθέτοντας τα αντίστοιχα χωρία του κειμένου.

##### 3. Με τη βοήθεια του παρακάτω υπερδεσμού διαβάζετε από το ένθετο της εφημερίδας Ριζοσπάστης το άρθρο με τίτλο «αρχαία μνημεία στη μαύρη θάλασσα, στα ίχνη του μεγάλου αποικισμού», του Γρηγόρη Τραγγανίδα:

- Ποια είναι τα χρονικά όρια του Β' αποικισμού σύμφωνα με το άρθρο και με ποια ονομασία είναι γενικότερα γνωστός στη βιβλιογραφία;

- Ποια ήταν η πρωτοπόρος πόλη-κράτος που αποίκισε τη Μαύρη Θάλασσα και ποιες οι σημαντικότερες αποικίες;
- Ποιοι λόγοι ώθησαν τις μητροπόλεις στην ανεύρεση νέων χώρων προς αποίκιση και με ποια κριτήρια γινόταν η επιλογή του τόπου;
- Ποιες συνήθειες και πολιτιστικά στοιχεία της μητρόπολης διατήρησαν οι άποικοι;

4. Χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου καταγράφετε τις απαντήσεις σας σε ένα νέο έγγραφο. Κατόπιν ανοίγετε από το φάκελο Σενάριο το αρχείο [mind map Β' Αποικισμός](#). Ο χάρτης είναι κατασκευασμένος με τη χρήση του template: main idea. Ολοκληρώνετε την κατασκευή του χάρτη ως εξής:

Κάνετε δεξί κλικ στο κεντρικό εικονίδιο και διαλέγετε **add or edit not**. Στο πλαίσιο που ανοίγει συμπληρώνετε τα χρονικά όρια του αποικισμού και τη δεύτερη ονομασία του. Κατόπιν καταγράφετε στα κενά εικονίδια τις μητροπόλεις και τις αποικίες τους. Με την χρήση των notes συμπληρώνετε, υπό μορφή συντομεύσεων, επιλεγμένες πληροφορίες για τις αποικίες που κατά την κρίση σας θεωρείτε σημαντικές (π.χ. συβαριτισμός).

## ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

### ΟΜΑΔΑ Β : (Θουκ. Ιστοριών 1, κεφ. 25,27 / Ιστορία του αρχ. κόσμου Β' Αποικισμός)

Στόχος της ομάδας σας είναι με τη βοήθεια χαρτών να μελετήσετε τις διαδικασίες ίδρυσης των αποικιών, να εμβαθύνετε στα αίτια επέκτασης των μητροπόλεων και να αντιληφθείτε πως διαμορφώνονται οι σχέσεις μεταξύ αποικιστών και αποίκων στηριζόμενες σε σχέσεις συμφερόντων εκτός από τους υπάρχοντες δεσμούς συγγενείας.

### ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Ανοίγετε με τον υπερσύνδεσμο <http://el.wikipedia.org/wiki/> την ελληνική εγκυκλοπαίδεια Βικιπαίδεια και από το θεματικό κατάλογο επιλέγετε Ιστορία και ακολουθείτε τη διαδρομή: αρχαία ιστορία - αρχαϊκή εποχή - β' ελληνικός αποικισμός.

Συμπληρώνετε επιγραμματικά τον παρακάτω πίνακα με τις σημαντικότερες πληροφορίες:

Χρονική Περίοδος Β' Αποικισμού:	
Χαρακτηριστικά:	
Περιοχές ίδρυσης αποικιών:	
Εσωτερικές αλλαγές πόλεων	
Αίτια :	
Διαδικασία ίδρυσης αποικιών:	
Οι ιστορικές συνέπειες:	

2. Εισέρχεστε στην ιστοσελίδα του πανεπιστημίου του Oregon <http://mappinghistory.uoregon.edu/english/EU/EU05-03.html> και συγκεκριμένα στην ενότητα: *Greek and Phoenician Colonization*.

- Ανοίγετε το δεσμό *the focus of colonization* και καταγράφετε τις αποικίες καταχωρώντας τες σε έναν πίνακα του Excel με τη μορφή του παρακάτω διαγράμματος:

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ Β' ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΥ				
1	ΔΥΣΗ (Ιταλία)	ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΟΣ	Μ. ΑΣΙΑ	ΝΟΤΟΣ
2	.....	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....	.....
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΙΚΙΩΝ				

➤ Τη στήλη του Νότου συμπληρώνετε από την ιστοσελίδα της δραστηριότητας 1

- Τελειώνοντας κατασκευάζετε ένα απλό γράφημα πίτας με δεδομένα από το σύνολο των αποικιών στο οποίο να διαφαίνεται συγκριτικά η έκταση που καλύπτουν σε κάθε περιοχή.
- Ανοίγετε το δεσμό της ιστοσελίδας *natural resources*. Παρατηρήστε τον φυσικό πλούτο κάθε περιοχής και προσπαθήστε να διαπιστώσετε αν δικαιολογεί τα αποτελέσματα του γραφήματος.
- Στη ίδια ιστοσελίδα ανοίγετε το δεσμό *colonies and emporia* και παρατηρείτε το χάρτη μετακινώντας το δείκτη στην μπάρα του χρόνου σε δύο στάδια: αρχικά ως το 720 BC και κατόπιν ως το 650BC. Με βάση τις εξελίξεις του χάρτη πως θα δικαιολογούσατε το ενδιαφέρον της Κορίνθου για την Επίδαμνο;

3. Πλοηγηθείτε στην ιστοσελίδα του Βρετανικού Μουσείου

[http://www.ancientgreece.co.uk/geography/explore/exp\\_set.html](http://www.ancientgreece.co.uk/geography/explore/exp_set.html)

και διαλέξτε τον χάρτη *colonies*. Κάθε μητρόπολη λειτουργεί ως δεσμός και σχηματίζονται στο χάρτη οι αποικίες της. Μελετήστε τις πόλεις που διαδραμάτισαν βασικό ρόλο σε αυτή τη φάση του Πελοποννησιακού Πολέμου σε μια δυναμική σχέση μεταξύ τους. Δεδομένης της σύντομης μελέτης που έχει προηγηθεί για το Β' Αποικισμό και τη ρήξη των πόλεων κατά τα Κερκυραϊκά, όπως γνωρίζετε από τα κεφ. 25-28, τι συμπεράσματα βγάζετε:

- για τη εξωτερική πολιτική γραμμή της Κέρκυρας έναντι της Κορίνθου.
- για τα οικονομικά συμφέροντα της Κορίνθου στο χώρο της Δύσης.
- για το δυναμικό ρόλο που μπορεί να παίξει η Αθήνα με τις συμμαχικές της πόλεις.
- για τη σύγκρουση συμφερόντων Αθήνας-Κορίνθου.
- για τη δυναμικότητα της συμμαχίας Κορίνθου-Μεγάρων.

### ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

#### ΟΜΑΔΑ Γ : (Θουκ. Ιστοριών 1, κεφ. 25,27 / Ιστορία του αρχ. κόσμου Αθηναϊκή Συμμαχία-Πελοποννησιακός Πόλεμος)

Στόχος της ομάδας σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την Πελοποννησιακή και Αθηναϊκή Συμμαχία την περίοδο που λαμβάνουν χώρα τα γεγονότα της Επιδάμου και να εξετάσετε τις διπλωματικές κινήσεις και τη θέση της Κορίνθου και της Κέρκυρας στη δυναμική των συμμαχιών αυτών. Παράλληλα καλείστε να διατυπώσετε αξιολογικές κρίσεις για τα βαθύτερα κίνητρα των ενεργειών των δύο αυτών μεγάλων πόλεων-κρατών σε περιόδους πολιτικής όξυνσης.

#### ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Ανοίγετε τον Internet Explorer. Εισέρχεστε στις παρακάτω ιστοσελίδες και απαντάτε στις ακόλουθες ερωτήσεις καταγράφοντας τις απαντήσεις σας σε ένα νέο φύλλο του Word:

[http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index\\_400.html](http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index_400.html) καρτέλα εξελίξεις, Πελοποννησιακός Πόλεμος

- Ποιος ήταν ο αρχικός σκοπός ίδρυσης της Α' Αθηναϊκής ή Δηλιακής Συμμαχίας;
- Ποιες ήταν οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα κάθε πόλης – μέλους;
- Πόσες πόλεις συμμετείχαν αρχικά στη συμμαχία και από ποιες περιοχές;
- Τι επιδίωκε η Αθήνα ως ηγέτιδα πόλη μέσω της συμμαχίας;

<http://www.ekivolos.gr/arxaia%20sparti.htm> μελετάτε από το Β' μέρος την ενότητα 5.

- Ποιος ήταν ο αρχικός σκοπός ίδρυσης της Πελοποννησιακής Συμμαχίας;
- Ποιες πόλεις εντός και εκτός της Πελοποννήσου προσχώρησαν στην Συμμαχία;
- Πως διαμορφώνεται ο ρόλος της Σπάρτης με το ξέσπασμα των Πελοποννησιακών πολέμων;

<http://www.mikrosapoplous.gr/thucy/>

Στην αρχική σελίδα του Μικρού Απόπλου ανοίγετε το δεσμό Ιστορία. Επιλέγετε από το βιβλίο Α την ενότητα 13 και 14.

- Για ποιους λόγους η Κόρινθος εξελίχθηκε σε μεγάλη ναυτική δύναμη;

3. Από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient\\_greek/tools/corpora/anthology/](http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/) κατεβάζετε το κεφάλαιο 27 και 28 του 1<sup>ου</sup> Βιβλίου των Ιστοριών του Θουκυδίδη. Καταγράψτε τις πόλεις – συμμάχους του κεφ.27 από τις οποίες ζήτησε βοήθεια η Κόρινθος. Με τη χρήση του υπερδεσμού [http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index\\_400.html](http://www.fhw.gr/chronos/05/gr/politics/index_400.html) ανοίγετε από την καρτέλα πολιτική εξέλιξη στην αρχαία Αθήνα το χάρτη που δείχνει παραστατικά τις συμμαχίες στον ελλαδικό χώρο. Μελετάτε τη θέση των συγκεκριμένων πόλεων σε σχέση με την Κόρινθο και συγκρίνετε την έκταση της Πελοποννησιακής με την Αθηναϊκή Συμμαχία. Με βάση και τα συμπεράσματα των προηγούμενων ερωτήσεων απαντάτε σύντομα στα ακόλουθα:

- Για ποιο, κατά τη γνώμη σας λόγο, δε ζήτησε η Κόρινθος βοήθεια από την Σπάρτη, εφόσον ήταν συμμαχικές πόλεις;
- Δεδομένου ότι η Κόρινθος διέθετε ισχυρό ναυτικό, γιατί ζήτησε βοήθεια σε πλοία και χρήματα από τους συμμάχους; Τι δείχνει αυτό για τον αντίπαλο της, την Κέρκυρα;

- Μελετώντας το εύρος της Αθηναϊκής Συμμαχίας στο χάρτη, πόσο κατά τη γνώμη σας μπορούσε να επηρεάσει τα διπλωματικά «ανοίγματα» των Κορινθίων μια επικείμενη συμμαχία της Κέρκυρας με την Αθήνα;
- Η χρήση του αορίστου στο κεφ. 27 δείχνει ότι η Κόρινθος δεν απαίτησε συγκεκριμένη βοήθεια σε πλοία ή χρήματα από τους συμμάχους. Παρόλα αυτά η ανταπόκριση υπήρξε άμεση. Τι δείχνει αυτό α) για τη σχέση τους με την Κόρινθο και β) για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους;
- Παρατηρήστε τη θέση των Μεγάρων στο χάρτη σε σχέση με την Αθήνα. Δεδομένης της συμμετοχής μιας όμορης πόλης στην επικείμενη εκστρατεία των Κορινθίων πως θα αντιδρούσαν οι Αθηναίοι;
- Γιατί οι Λακεδαιμόνιοι ήρθαν ως πρέσβεις μαζί με τους Κερκυραίους, αν λάβουμε υπόψη τη θέση της Σπάρτης στην Πελοποννησιακή Συμμαχία; Τι επιδιώκαν;
- Η πολιτική ουδετερότητα της Κέρκυρας υπαγορευόταν από τη μεγάλη ναυτική της δύναμη. Σε μια περίοδο όμως πολιτικής όξυνσης αποδεικνύεται ανεπαρκής μπροστά σε ισχυρές συμμαχίες. Να παρακολουθήσετε την αλλαγή της πολιτικής της στάσης α) ως προς την ειρηνική επίλυση των διαφορών: γιατί προτείνουν τη λύση της διαιτησίας σε πελοποννησιακές πόλεις ή το μαντείο που μάλλον ευνοούν τους Κορινθίους; β) ως προς τη στροφή της Κέρκυρας προς την Αθήνα: Με βάση τις πληροφορίες που συλλέξατε από την δραστηριότητα 1 πιστεύετε ότι θα ανταποκρινόταν σε μια συμμαχία με την Κέρκυρα;
- Να επιχειρηματολογήσετε υπέρ της πολιτικής των συμμαχιών ή της πολιτικής ουδετερότητας με αναφορές στο σήμερα (π.χ. ΕΟΚ).

3. Έχοντας ολοκληρώσει τη μελέτη σας στο θέμα των συμμαχιών, με τη βοήθεια του λογισμικού Inspiration ανοίγετε από το φάκελο Σενάριο το αρχείο [mind map Συμμαχίες](#) και συμπληρώνετε τα κενά του ιδεολογικού χάρτη που καταδεικνύει τις κινήσεις Κερκυραίων και Κορινθίων σε ένα template right tree.ist. Στη συνέχεια κάνετε δεξί κλικ σε κάθε κουτάκι και εισάγετε add or edit notes. Στο πλαίσιο που ανοίγει γράφετε ένα σύντομο σχόλιο που να εξηγεί τα πραγματικά κίνητρα των κινήσεων της κάθε πόλης.

#### ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4 - ΟΜΑΔΑ Γ : (Θουκ. Ιστοριών 1, κεφ. 25, 27)

Στόχος της ομάδας σας είναι μέσα από την επεξεργασία εκφραστικών τρόπων και βασικών αρχών ιστοριογραφίας που εφαρμόζονται στα κεφάλαια 25, 27 να ερευνήσετε τον επιστημονισμό του Θουκυδίδη ως προς τη συγγραφή και να κατανοήσετε ευκολότερα τη δομή ενός κεφαλαίου.

#### ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

##### Κεφάλαιο 25

[1.25.1] Γνόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι <sup>1</sup>οὐδὲμίαν σφίσιν ἀπὸ Κερκύρας **τιμωρίαν** οὐσαν <sup>2</sup>ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο θέσθαι τὸ παρὸν, καὶ πέμπσαντες ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπήρνοντο εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις τὴν πόλιν ὡς οἰκισταῖς καὶ τιμωρίαν τινὰ πειρῶντ' ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε παραδοῦναι καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. [1.25.2] ἐλθόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον κατὰ τὸ μαντεῖον παρέδωσαν τὴν ἀποικίαν, τὸν τε οἰκιστὴν <sup>3</sup>ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ Κορίνθου ὄντα καὶ τὸ χρηστήριον δηλοῦντες, ἐδέοντό τε <sup>4</sup>μη̄ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι. [1.25.3] Κορινθιοὶ δὲ <sup>5</sup>κατὰ τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν, **νομίζοντες** οὐχ ἦσσαν ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων, ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, **ὅτι αὐτῶν παρημέλουν** ὄντες ἀποικοὶ. [1.25.4] <sup>6</sup>οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ **προκαταρχόμενοι** τῶν ἱερῶν ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, **περιφρονοῦντες δὲ αὐτοὺς** καὶ χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι, **ναυτικῶ δὲ καὶ πολὺ προὔχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι** καὶ κατὰ τὴν Φαιάκων **προενοίκησιν** τῆς Κερκύρας κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς (ἢ καὶ

μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικὸν καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι· τριῆρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς ὅτε ἤρχοντο πολεμεῖν)

1. Να συμπληρώσετε τη δεύτερη και τη τρίτη στήλη του παρακάτω πίνακα με τα σχήματα λόγου και τις αντίστοιχες λειτουργίες τους:

**Μορφολογικά σχήματα:** σύνθετες λέξεις, περίφραση σε παρατατικό, πολυσύνδετο, υπόταξη της αιτίας, υπερβατό σχήμα, σχήμα άρσης-θέσης

**Λειτουργία:** στρογγυλοποίηση του νοήματος – δέσιμο της αρχής και του τέλους της φράσης, βάθος και αναλυτικός τρόπος σκέψης, αντιθετικός λόγος που δίνει βαρύτητα στο δεύτερο μέλος της αντίθεσης, δηλώνει διάρκεια της αμηχανίας του υποκειμένου, δήλωση πολλών συγχρόνως επιρρηματικών σχέσεων, συσσωρευση αγανάκτησης του υποκειμένου και δικαιολόγηση των ενέργειών του

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
• <sup>1</sup> οὐδεμίαν ... τιμωρίαν		
• <sup>2</sup> ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο		
• <sup>3</sup> ἀποδεικνύντες προκαταρχόμενοι προενοίκησιν		
• <sup>4</sup> μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι		
• <sup>5</sup> κατὰ τε τὸ δίκαιον / νομίζοντες / ὅτι αὐτῶν παρημέλουν		
• <sup>6</sup> οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν, περιφρονούντες δὲ αὐτοὺς, ναυτικῶ δὲ καὶ πολὺ προὔχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι		

2. Να χαρακτηρίσετε και να δικαιολογήσετε το σύνθετο ύφος της συγγραφής λαμβάνοντας υπόψη:

- την αισθητική του λόγου, όπως διαμορφώνεται από την παραπάνω δραστηριότητα
- τη χρήση πολλών δευτερευουσών προτάσεων και μετοχών
- την παράλλαξη της αιτίας, δηλαδή τέσσερις διαφορετικές μορφές του αναγκαστικού αιτίου: κατά το δίκαιον, νομίζοντες, μίσει, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἄποικοι
- τις βασικές αρχές συγγραφής που αναφέρονται στο αρχείο: [Θουκυδίδης και σύγχρονες διεθνείς σχέσεις.doc](#)

## Κεφάλαιο 27

[1.27.1] Κορίνθιοι δ', ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον ἄγγελοι ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατείαν, καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἐκήρυσσον ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ τὸν βουλόμενον ἰέναι· εἰ δέ τις τὸ παραυτικά μὲν μὴ ἐθέλει ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλέοντες πολλοὶ καὶ οἱ τὰργύριον καταβάλλοντες. [1.27.2] ἐδεήθησαν δὲ καὶ τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι, εἰ ἄρα κωλύοιντο ὑπὸ Κερκυραίων πλεῖν· οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ὀκτῶ ναυσὶ ξυμπλεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων τέσσαρσιν. καὶ Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἱ παρέσχον πέντε, Ἐρμιονῆς δὲ μίαν καὶ Τροιζήνιοι δύο, Λευκάδιοι δὲ δέκα καὶ Ἀμπρακιῶται ὀκτώ. Θηβαίους δὲ χρήματα ἤτησαν καὶ Φλειασίους, Ἠλείους δὲ ναῦς τε κενὰς καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων νῆες παρεσκευάζοντο τριάκοντα καὶ τρισχίλιοι ὀπλίται.

1. Επιλέγοντας ἀπὸ το παρακάτω σύνολο (σχῆμα πολυσύνδετο, σχῆμα δράσης-αντίδρασης, προσδιορισμὸς χρόνου, μεταβατικὸς δε, προσδιορισμὸς αἰτίας, προϋπόθεση, μερισμὸς-διαίρεση) νὰ εισάγετε, με τὴ βοήθεια τοῦ Word, σὲ κάθε υπογραμμισμένο σύνδεσμο ἓνα σχόλιο ποῦ νὰ καταδεικνύει τὴ χρήση τοῦ στη συνοχὴ τοῦ κειμένου. (Τοὺς χρωματισμένους με μπλε χρῶμα συνδέσμους νὰ τοὺς θεωρήσετε ὡς ἓνα σύνολο).

2. Ανοίγετε τὸν Internet Explorer καὶ με τὴ χρήση τοῦ υπερδεσμοῦ εἰσέρχεστε στὴν παρακάτω ιστοσελίδα

[http://www.komvos.edu.gr/endoglwssiki/systematiko/protaseis/protaseis/tselik\\_Thoukid/1.htm](http://www.komvos.edu.gr/endoglwssiki/systematiko/protaseis/protaseis/tselik_Thoukid/1.htm)

Μελετᾶτε τὴν τυπολογία τῆς ἀφήγησης τοῦ Θουκυδίδη καὶ ἀπαντᾶτε στὰ ἀκόλουθα ἐρωτήματα:

- Ποια στοιχεῖα τῆς δραστηριότητος 1 πετυχαίνουν τὴν ἐκφραστικὴ λιτότητα καὶ σαφήνεια; Νὰ παραθέσετε τὰ ἀντίστοιχα χωρία.
  - Πῶς λειτουργεῖ ἡ ἐνοποιητικὴ ἀρχὴ οργάνωσης τῶν γεγονότων σὲ μίᾳ ἐνότητᾳ με τὴν πρόθεση τῶν υποκειμένων;
3. Ἐχοντας ἐπεξεργαστεῖ τὰ βασικὰ δομικὰ στοιχεῖα μπορεῖτε νὰ ολοκληρώσετε τὴ δομὴ τοῦ κεφαλαίου ἀντιστοιχώντας τὶς παρακάτω προτάσεις με χωρία. Μπορεῖτε νὰ δουλέψετε με cory-paste γιὰ νὰ διατηρήσετε τὴν πολυτονικὴ γραφὴ τοῦ κειμένου.

A. Ἡ Κέρκυρα πολιορκεῖ τὴν Ἐπίδαμνο.

B. Ἡ Κόρινθος α) προετοιμάζει ἐκστρατεία

β) ἀνακοινώνει τὴν ἰδρυση ἀποικίας στὴν Ἐπίδαμνο

ὑπὸ προϋποθέσεις:

i) γιὰ ὅσους θα συμμετείχαν ἀμεσα:

ii) γιὰ ὅσους θα συμμετείχαν μελλοντικά:

Γ. Η αθρόα συμμετοχή όσων ενδιαφέρθηκαν για την εκστρατεία

Δ. Η Κόρινθος προσκαλεί τους συμμάχους της, οι οποίοι και ανταποκρίνονται:

Ε. Οι προετοιμασίες των ίδιων των Κορινθίων

### ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5 - ΟΜΑΔΑ Γ : (Θουκ. Ιστοριών 1, κεφ. 28)

Στόχος της ομάδας σας είναι με την επεξεργασία των λεκτικών αντιθέσεων του κεφ. 28 και την μελέτη πολιτικών αναλύσεων να διερευνήσετε τη διαχρονικότητα που διέπει την ανταγωνιστική σχέση κρατών και να εξετάσετε κατά πόσο συνεισέφερε ο Θουκυδίδης στη μελέτη της πολιτικής σκέψης.

#### Κεφάλαιο 28

[1.28.1] Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν, ἐλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυωνίων πρέσβων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ φρουροὺς τε καὶ οἰκητοῦρας ἀπάγειν, ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάμνου. [1.28.2] εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται, δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν αἷς ἂν ἀμφοτέρωι ξυμβῶσιν· ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῆ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν. ἤθελον δὲ καὶ τῶ ἐν Δελφοῖς μαντεῖῳ ἐπιτρέψαι. [1.28.3] πόλεμον δὲ οὐκ εἶων ποιεῖν· εἰ δὲ μὴ, καὶ αὐτοὶ ἀναγκασθῆσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φίλους ποιεῖσθαι οὓς οὐ βούλονται ἑτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον ὠφελίας ἔνεκα. [1.28.4] οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, ἦν τάς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδάμνου ἀπαγάγωσι, βουλευσέσθαι· πρότερον δ' οὐ καλῶς ἔχειν τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι, αὐτοὺς δὲ δικάζεσθαι. [1.28.5] Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἦν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ ἀπαγάγωσι, ποιήσιν ταῦτα· [ἔλεγον δὲ] ἑτοῖμοι δὲ εἶναι καὶ ὥστε ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται.

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τις λεκτικές αντιθέσεις και αντιστοιχίες Κερκυραίων και Κορινθίων δουλεύοντας αφαιρετικά για να αναδειχθούν οι επαναλήψεις των λέξεων:

οἱ Κερκυραῖοι ἐκέλευον Κορινθίους	
εἰ δὲ μὴ ἔφασαν	
οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς	
πρότερον δ' [ἀπεκρίναντο]	

Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον	
[ἔλεγον δὲ]	

2. Ανατρέχοντας στην τυπολογία του Θουκυδίδη από την ιστοσελίδα

[http://www.komvos.edu.gr/endoglwssiki/systematiko/protaseis/protaseis/tselik\\_Thoukid/1.htm](http://www.komvos.edu.gr/endoglwssiki/systematiko/protaseis/protaseis/tselik_Thoukid/1.htm)

να εξηγήσετε:

- με ποιον τρόπο οι λεκτικές αντιθέσεις βοηθούν στη συνοχή του έργου
- αντλώντας στοιχεία από το παραπάνω παράδειγμα των Κερκυραίων και Κορινθίων, ποια είναι η σχέση των λεκτικών αντιθέσεων με τη γενικότερη λειτουργία ερμηνείας της ανθρώπινης συμπεριφοράς;

3. Ανοίγετε την ιστοσελίδα. <http://www.ekivolos.gr/afieroma%20ston%20Thykididi.htm>

- Από το κεφάλαιο: Θουκυδίδης - Περιοδικό: ιστορικά θέματα- Η πολιτική ανάλυση του HOBBS και ο Θουκυδίδης, μελετάτε τα τρία κίνητρα της ανθρώπινης φύσης, τα οποία κατά το νεότερο ιστορικό παρακινούν τα άτομα να μάχονται και να προσπαθεί το καθένα να επιβληθεί του άλλου. Χρησιμοποιώντας χωρία του κειμένου να δείξετε πως αυτά εφαρμόζονται στην περίπτωση Κερκυραίων και Κορινθίων στο κεφάλαιο 28.
- Από το κεφάλαιο Θουκυδίδης - η επιρροή του Θουκυδίδη στον σύγχρονο κόσμο να καταγράψετε τα ονόματα των ξένων σύγχρονων αναλυτών και τις βασικές τους θέσεις για την διαχρονικότητα του έργου του.

4. Κάνοντας κλικ στον υπερδεσμό: [Θουκυδίδης και σύγχρονες διεθνείς σχέσεις.doc](#) διαβάζετε τα κείμενα σε *italic* και γράφετε ένα κείμενο έως 100 λέξεις για την αξία του Θουκυδίδειου έργου στο σύγχρονο κόσμο.

5. Ανοίγετε το λογισμικό παρουσιάσεων Power Point. Ετοιμάζετε από δύο έως τρεις διαφάνειες με το προφίλ του Θουκυδίδη ως ιστοριογράφου με διαχρονικό έργο.